

Daniel Rojšek, Danč

S-19 (KANIN)

Osnovni podatki

Številka v jamskem katastru: 4033
Gauss-Krügerjeve koordinate:
Y: 5384 012, X: 5135 355, nad. višina:
1665 m
globina in dolžina: 177 m

Uvod

Avgusta 1974. leta so na Škripih našli vhod v brezno in mu dali delovno ime S-19. V sami vhodni odprtini je močno pihalo, kar je veliko obetalo. Stopnjasto brezno so tistega leta raziskali do globine 177 m, kjer jih je ustavila preozka ožina. Tedaj so brezno izmerili; Jožko Jurečič - Koko je napisal zapisnik in narisal načrt. Močan prepah je obetal nadaljevanje in globino prek 1000 m. Odločili smo se ožino razširiti s pomočjo udarnega električnega vrtalnika. Domenili smo se za izposajo 300 m električnega vodnika in vrtalnika, vendar je snežni plaz prekrizal načrte.

V torek, 1. aprila 1975 zgodaj zjutraj, je plaz uničil C postajo kaninske žičnice in več sosednjih stebrov ter jeklenico. Zavarovalnica je zahtevala nasip, ki bi postajo obvaroval pred plazovi v nadaljnjih letih. Vhod v brezno S-19 so zasuli leta 1977 ob gradnji nasipa nad postajo in urejanju smučarske proge. Pred začetjem smo se pogodili za vgradnjo cevi s premerom 60 cm med vhodom in površjem. Cev so iz Salonita Anhovo pripeljali na B postajo in jo privezali za buldožer. Na pol poti k C postaji je cev

razpadla. Nato so obljubili, da bodo vhodno odprtino zavarovali s dvestolitriškimi jeklenimi sodi in prek nasuli skalovje in grušč, ki so ga pridobili z razstreljevanjem laštov na Škripih.

Pred obnovo kaninske žičnice 2015. leta se je porodila zamisel, da med popraviljem »starih grehov« odprejo tudi vhod v S-19.

Ponovno odprtje vhoda

Za ponovno odprtje vhoda sta strojnika premetala okoli 5000 kubičnih metrov skalovja, grušč in druge preperine ter dvakrat sestavila skalno zložbo. Delala sta 50 strojnih ur, od tega kar 40 Vasja Miklavčič. Članice in člani so porabili okoli 500 prostovoljnih ur, od tega približno 40 za visoko strokovno delo z geološkim radarjem. Ravno ta natančna določitev mesta za kopanje je zelo zmanjšala čas iskanja vhoda in količino premetane preperine.

Sledijo kratki opisi dejavnosti po posameznih dnevih.

27. avgust 2015: Valter Mlekuž, župan občine Bovec, Patricija Muršič, direktorica bovške občinske uprave, in podpisani. Odprtje vhoda v S-19 sta na sestanku v prostorih občinske uprave oba podprla.

16. september 2015: Marjan Baričič, Anže Oblak, Peter Poljanec (Kaskader, d. o. o.), Gregor Pintar in podpisani.

Dobili smo se na kraju samem in določili približno mesto za kopanje ter se domenili o načinu odkopavanja vhoda.

8. oktober 2015: Teja Čeru, Andrej Drevenšek, Andrej Gosar in Gregor Pintar. Z geološkim radarjem so določili natančno mesto za kopanje.

20. oktober 2015: Marjan Baričič, Andrej Drevenšek, Vasja Miklavčič (strojnik, zaposlen pri Darku Miklavčiču, s. p.), Gregor Pintar, Slavko Svetlik (Kaskader, d. o. o.) in podpisani. Vasja je v prvem dnevu strojnega odkopavanja vhoda premetal okoli tisoč kubičnih metrov skalovja, grušč in druge preperine. Našel je le dva jeklena soda (200 l), več jih nad vhodno odprtino niso nametali. Vhodne, skalne stene še ni dosegel.

21. oktober 2015: Marjan Baričič, Andrej Drevenšek, Vasja Miklavčič, Vojko (strojnik, zaposlen pri Vladimirju Jeklinu, s. p.) in Gregor Pintar. Vasja in Vojko sta v drugem dnevu strojnega odkopavanja vhoda premetala novih tisoč kubičnih metrov skalovja, grušč in druge preperine, dosegla vhodno steno in zasuto vhodno luknjo ter zložila zid iz ogromnih skal nad vhodom in novo vlatko oziroma strmo cesto k spodnji postaji sedežnice Škripi.

24. in 25. oktober 2015: Marjan Baričič, Andrej Drevenšek, Marina in Gregor Pintar. Članica in člani so poskusili roč-

Levo: Grega opazuje Vasjo, ki je ravnokar zakopal v nasip. Natančno lego vhoda so označili z rdečim količkom. 20. oktober 2015. Desno: Vasja ob koncu delavnika še ni odkopal vse preperine nad vhodom. 20. oktober 2015. Foto: Daniel Rojšek

Pogled na vhod in zložbo nad njim s poti k njem. 25. julij 2017. Foto: Daniel Rojšek

no odkopati vhod, vendar so prodrli le meter globoko.

12. november 2015: Vasja Miklavčič, Anže Oblak, Gregor Pintar in podpisani. Vasja je odkopal vhod in s pomočjo Anžeta vgradil jekleno cev (dolžina 5 m, premer 0.6 m) in vhodno odprtino nazaj zasul s preperino.

Med odstranjevanjem preperine iz vhodne luknje se je začela skalna zložba posedati. Delo je bilo zelo tvegano, še posebej odstranjevanje grušča iz ožine med vhodom in prvim breznom ter nastavljanje cevi nanjo.

13. november 2015: Vasja Miklavčič. Čez noč se je skalna zložba podrla in prekrila zgornjo odprtino cevi oziroma nov vhod v brezno. Vasja je ponovno

odkopal vhod, ga zavaroval s skalnim nadstreškom, prekril zgornjo odprtino cevi z deskami in z novo skalno zložbo utrdil strmo pobočje nad vhodom. Med vlako oziroma cesto in vhodom v jamo je zgradil varovalni nasip in preostanek preperine razprostrl in poravnal v bližnji okolici vhoda.

30. november 2015: podpisani. Vhod je zasul droban grušč, ki ga je voda sprala s pobočja nad njim in edini sneg na Škripih se je ohranil v vhodni odprtini.

5. in 6. december 2015: Behare Rexhepi, David Škufca, Marina in Gregor Pintar ter Ester Premate. Ponovno so odkopali vhod in se spustili v brezno na globino 26 m. Prehodi med stopnjami so namreč zelo ozki. Člani smo bili

leta 1974 bolj suhi in se nam brezno do globine 177 m ni zdelo pretirano ozko.

26. maj 2016: podpisani. Vhod in skalna zložba nad njim sta zimo dobro prestala. Edini sneg na Škripih se je ohranil v vhodni odprtini, čeprav ga je razmeroma topel jamski zrak, ki veje iz brezna, v veliki meri stopil.

4. oktober 2016: podpisani. Vhod in skalna zložba nad njim sta pomlad in poletje dobro prestala.

25. julij 2017 in 11. julij 2019: podpisani. Vhod in skalna zložba nad njim sta tri zime dobro prestala. Malo dela bo z odstranitvijo do velikosti žoge velikih kamnov z vhodne cevi. Na površju, ob vhodu so se bujno razrasle alpske mardonščice (*Linaria alpina*), ki poleti bujno cvetejo. Treba se je potruditi, da jih človek med hojo ne pomendra.

Zaključek

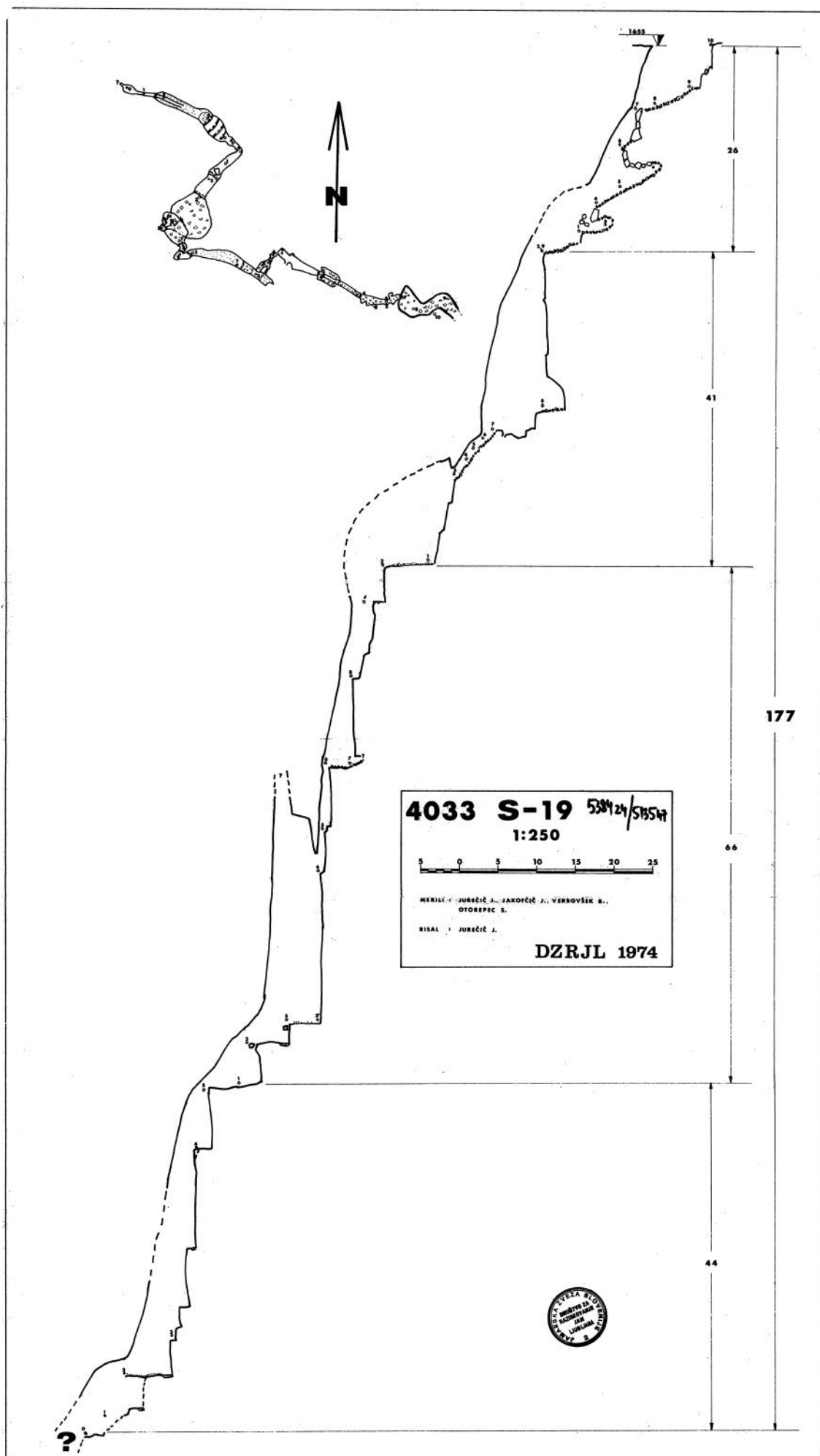
Višinska razlika med vhodi v S-19 in Mačkove jame nad izvirom Glijuna znaša okoli 1100 m. To je še vedno vabljiva globina, čeprav si sedaj na Kaninu želimo kar 2000 m globoko brezno.

Predvsem je raziskovanje S-19 zelo udobno. Med vhodom in C postajo žičnice oziroma brunarico Kavko je namreč le pet minut hoje. Kavka ponuja s štedilnikom na drva topel prostor za prenočevanje in kuhanje.

Marsikdo me je povprašal, kako je z S-19, in me s tem spravil v zadrego, kajti ničesar oprijemljivega nisem mogel odgovoriti. Seveda sem se izgovoril, vendar je nastopil čas, da se kdo raziskovanja S-19 resno loti. |

Levo: cev v prazni vhodni luknji, 12. november 2015. Desno: Pogled na vhodno cev in zložbo ter del stene nad cevjo. 11. julij 2019. Foto: Daniel Rojšek

Načrt S-19. Avtor: Jurečič J. Merili: Jurečič J., Jakofčič J., Verbovšek R., Otorespec S. 1974.